MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

1973 JAN 18

NÉPSPORT

796.23

244

SZÁZ ÉV SPORTHISTÓRIÁJÁBÓL

AZ „ANGOLJÁRÁS" KORA

Buda, Pest és Óbuda száz éve egyesült. Az óriássá nőtt főváros sportéletét sem hagyta közömbösen ez a változás. A centenárium évében erre emlékezünk.

Jani bácsi egy évvel fiatalabb, mint a magyar labdarúgás: 75 éves. Tizenhárom évig rúgta a „bőrt", majd edzősködött, s pillanatnyilag az ország legidősebb edzője. Az ezüsthajú mágus — ahogy környezete nevezi — a ZHSE fiait okítja a labdarúgás tudományára. Vele idézzük fel az 1903-tól 1913-ig terjedő időszak labdarúgásának történetét.

»»»»»»»»»»»»»

— *Apám mesélt először az anglius bohócságról, amelyet „football" néven emlegettek* — emlékezik *Kutrucz János.* — *A szigetországból került hozzánk a labda. Az angolok tanították meg a világot, így a magyarokat is a labdarúgás tudományára. Korabeli újságokból, elbeszélésből tudom, hogy a század elején a Richmond AFC nyitotta meg az angol inváziót, aztán jöttek a többi klubok. Jimmy Hogan nevét a legkisebb srác is ismerte. Volt időszak, amikor több angol játékos kergette a labdát a különböző magyar klubokban. A krónikások angoljárásnak nevezték el ezt a századeleji korszakot. Erre nem nagyon emlékszem, de arra igen, hogy „labdaőrület" dühöngött. Rongyból készítettük a labdát, s a Stefánia úti sporttelepre jártunk focizni. Nagy játékosok nevelkedtek ott: a Kovács testvérek. Spéci, azaz Schaffer, a Takács fivérek. Valamennyi focista nevét már nem tudom. Kijártunk a meccsekre is. Akkor a BTC, majd az FTC és az MTK volt a nagycsapat...*

A főváros egyesítésének negyedik évtizedében a magyar labdarúgás „már" több éves múltra tekinthetett vissza. Harmadszor írták ki a tavaszi, őszi fordulókban lebonyolított magyar labdarúgó-bajnokságot, s ez alkalommal az FTC vitte el a pálmát. 21 ponttal, 51:11-es gólaránnyal végzett az első helyen a BTC, az MTK, a Postások, a „33" FC és a többiek előtt. Nemzetközi kapcsolataink csupán az osztrákokig terjedtek, velük játszottunk válogatott mérkőzést is.

Az 1903-as esztendő több szempontból jelentős. Megalakult az ifjúsági labdarúgó-szövetség, majd kapcsolatot kerestünk a cseh és horvát labdarúgó-szövetséggel. Megkezdődtek az első fegyelmezések. Az MLSZ a Fővárosi TC egyik játékosát tettlegességért örökre eltiltotta, a Postásoktól pedig elvették a bajnoki pontokat — játékosok megvesztegetéséért. *Gillemot Ferenc,* a labdarúgás egyik kiemelkedő alakja sem kerülhette el sorsát: minden sportfunkció alól felfüggesztették, mert a labdarúgás mellett edzősködött is — az evezősöknél.

Labdarúgósportunk akkoriban a vajúdás korszakát élte. Torzsalkodások folytak az MLSZ-ben, vitáztak a bajnoki rendszerről, a FIFA csak egy évre ismerte el az MLSZ-t. 1906-ban aztán bekövetkezett a várva várt reform. A tavaszi díjmérkőzés-sorozatot „nyári játéktilalom" követte. A foci „elzárását" azzal indokolták: pihenjenek a játékosok, s legyen alkalmuk „a többi sportág kultiválására". 1906 szeptemberétől megindult az őszi-tavaszi labdarúgó-bajnokság. Egy évvel később a magyar labdarúgás 10. évfordulóján már képviseltettük magunkat Amszterdamban, a FIFA kongresszusán, s a pályaméretek, a felszerelés és a játékszabályok egységesítésére tett javaslatunk a futballvilág tetszésével találkozott. Budapest sugallatára végre megindult a vidéki labdarúgóélet is!

»»»»»»»»»»»»»

— *Amikor először húztam igazi futballcipőt a lábamra* — mondja Jani bácsi —, *mindenkit a londoni olimpia tartott lázban, a hazai események elmosódtak. Grundokon és az iskolában fociztunk. Ebben az időszakban lett végleges, hogy kapuvédő leszek. Az MTK-ban kezdtem, később átkerültem a BKVT-hez.*

A lázas készülődés hiába volt, a magyar labdarúgócsapat anyagiak hiányában nem vehetett részt a londoni olimpián. Az MLSZ négytagú, küldöttséget delegált, hogy legalább tanuljanak a legjobbaktól.

1909 kárpótolt az olimpiáért. A FIFA Budapesten tartotta kongresszusát, s felújult az „angoljárás". A világ legjobb válogatottja három mérkőzést is játszott a fővárosban. Csapatunk először 4:2, majd pedig 8:2 arányú vereséget szenvedett, bár előzőleg Bécsben két vállra fektettük az osztrák 11-et.

Az egyesületek között egyre hevesebb lett a versengés. Játékoscsábítás, bíróvesztegetés, külföldi játékosok igazolása, a vidéki labdarúgás megszervezése foglalkoztatta az MLSZ-t. Ilyen körülmények között köszöntött ránk a stockholmi olimpia. A 19 játékos és a kísérők utazásához szükséges 68 ezer koronához a MOB csak kétezer koronával járult hozzá. Felbuzdultak viszont a budapesti emberek. Spórkassza-ba kerültek a fillérek, s a kiutazást megelőző mérkőzéseket olyanok is látogatták, akiket a labdarúgás különösebben nem érdekelt, de hozzá kívántak járulni az utazási költségekhez.

A Richmond csapata az első angol csapat, amelyik, 1901-ben, Budapesten vendégszerepelt

A magyar csapat, ha nem is került döntőbe, kivívta a világ elismerését. Megnyerte a vigaszdíjat, s nem győzött eleget tenni a meghívásoknak. Legjobbjaink Moszkvában is vendégszerepeltek.

»»»»»»»»»»»»»

— *A játékoscsábítást, mi srácok is átvettük* — mosolyodik el az ezüsthajú mágus. — *Spéci abban az időben már tehetséges futballista volt, de hozzánk hasonlóan „csóró". Nagyon szeretett enni. Valami jelentősebb mérkőzésre készültünk, s Győrből haza távirattoztuk Spécit. Megnyertük a mérkőzést, s prémiumnak zsemlét vásároltunk a fiúnak...*

Kis szünetet tartott, majd így folytatja:

— *A labdarúgás terjedését ebben az időszakban a pályaés a felszereléshiány gátolta. Ha például nem rongylabdával akartunk játszani, akkor elő kellett teremtenünk legalább húsz fillért, mert ennyiért lehetett kölcsönözni a sporttelepen...*

Az első világháború előtt, a három város egyesítésének 40. évfordulóján, Budapesten 71, vidéken pedig 109 csapat kergette a labdát. Az ország különböző kerületeiben és Budapesten négy osztályban zajlott a bajnokság. Korszerű labdarúgópályával csak a nagyobb városok rendelkeztek. Így például Budapesten az ezredik évfordulóra készült Millenárison kívül csak 1911-ben épült meg az FTC Üllői úti, egy évvel később pedig az MTK Hungária úti sporttelepe. A labda és a felszerelés drága volt, s nehezen juthattak hozzá.

Mindennek ellenére a vajúdás, az útkeresés, a hallatlan lelkesedés töretlenül vezethetett volna a világ legjobb labdarúgónemzetei közé, ha nem szól közbe a háború, amely — az anyagi és az erkölcsi károkon kívül — számos kitűnőség elvesztéséhez is vezetett. Mégis, ez a másfél évtized a magyar labdarúgás izgalmas történetét is jelenti, s a főváros egyesítése utáni korszak egyik sajátos fejezete sportszempontból is.

Varga Gyula